

Il-Hamis, 13 ta' Marzu 2008

- I. billi n-nuqqas ta' rieda politika biex il-Kodiċi jinbidel f'Pożizzjoni Komuni jmur kontra l-irwol ta' tmexxija ta' l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha fil-promozzjoni ta' strumenti legali li għandhom l-għan li jikkontrollaw it-trasferimenti kollha ta' l-armi, kemm pubbliċi kif ukoll privati, b'mod partikolari t-Trattat dwar il-Kummerċ fl-Armi,
  1. Jiddeplora l-impass politiku attwali rigward l-adozzjoni ta' din il-Pożizzjoni Komuni, fid-dawl ta' l-għaxar anniversarju tal-Kodiċi;
  2. Jistieden lill-Presidenza Slovena biex tqiegħed l-adozzjoni ta' dik il-Pożizzjoni Komuni bħala punt permanenti fl-aġenda tal-laqgħa ta' kull Kunsill għall-Affarijiet Generali sakemm din il-kwistjoni tiġi riżolta;
  3. Ihegġeġ lil dawk l-Istati Membri ta' l-UE li jopponu Kodiċi li jkun torbot legalment sabiex jerġgħu jikkunsidraw il-pożizzjoni tagħhom;
  4. Jemmen li l-kredibilità tal-kontribuzzjoni ta' l-UE għal Trattat dwar il-Kummerċ fl-Armi li jorbot b'mod internazzjonali tiżdied sew hekk kif ir-reġim tagħha stess dwar il-kontroll ta' l-armi jsir jorbot legalment;
  5. Hu konvint ukoll li, flimkien ma' l-adozzjoni tal-Pożizzjoni Komuni, għandha tittiehed azzjoni sabiex, fost l-oħrajn:
    - (a) jiġu evitati trasferimenti irresponsabbli ta' armi permezz ta' applikazzjoni stretta tal-kriterji tal-Kodiċi kemm għall-kumpaniji u kif ukoll għall-forzi armati nazzjonali;
    - (b) jiġu mtejba u applikati l-kontrolli ta' l-intermedjarji, u jiġi evitat li jkun hemm traffikar illegali ta' armi bl-ajru u bil-baħar;
    - (c) tiġi żgurata investigazzjoni immedjata ta' allegazzjonijiet reċenti dwar il-ksur ta' embargos ta' l-armi;
    - (d) jiġi evitat li jsir bejgħ, lil intermedjarji privati, ta' armi miġbura matul operazzjonijiet ta' l-ESDP u r-Riforma tas-Settur tas-Sigurta' (SSR) u matul inizjattivi oħra ta' l-UE, u t-trasferiment sussegwenti tagħhom;
    - (e) jiġu mtejba t-trasparenza u l-kwalità tad-dejta ppreżentata mill-Istati Membri fil-kuntest tar-Rapport Annwali fuq il-Kodiċi;
  6. Jagħti istruzzjonijiet lill-President tiegħu biex jgħaddi din ir-riżoluzzjoni lill-Kunsill, lill-Kummissjoni u lill-gvernijiet u l-parlamenti nazzjonali kollha ta' l-Istati Membri.

Is-sitwazzjoni partikolari tan-nisa fil-habs u l-impatt tal-prigunerija ta' ġenituri fuq il-hajja soċjali u dik tal-familja

P6_TA(2008)0102

Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tat-13 ta' Marzu 2008 dwar is-sitwazzjoni partikolari tan-nisa fil-habs u l-impatt tal-prigunerija ta' ġenituri fuq il-hajja soċjali u dik tal-familja (2007/2116(INI))

(2009/C 66 E/09)

Il-Parlament Ewropew,

— wara li kkunsidra l-Artikoli 6 u 7 tat-Trattat ta' l-UE u l-Artikolu 4 tal-Karta l-ġdida tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-Unjoni Ewropea, iffirmata fit-12 ta' Diċembru 2007 ⁽¹⁾,dwar il-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem,

(¹) ĠU C 303, ta' l-14.12.2007, p. 1.

Il-Hamis, 13 ta' Marzu 2008

- wara li kkunsidra d-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem b'mod partikolari l-Artikolu 5 tiegħu, il-Ftehim Internazzjonali dwar id-drittijiet ċivili u politiċi, b'mod partikolari l-Artikolu 7 tiegħu, il-Konvenzjoni Ewropea dwar il-Prevenzjoni tat-Tortura u Trattament jew Pieni Inumani jew Degradanti (Konvenzjoni Ewropea għall-Prevenzjoni tat-Tortura) u l-Protokoll Mhux Obbligatorju tiegħu dwar it-twaqqif ta' sistema ta' żjarat regolari minn entitajiet internazzjonali u nazzjonali indipendenti fil-postijiet ta' detenzjoni,
  - wara li kkunsidra l-Artikolu 3 tal-Konvenzjoni Ewropea dwar il-harsien tad-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali, il-protokolls tagħha u l-każistika tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem,
  - wara li kkunsidra l-Konvenzjoni Ewropea għall-Prevenzjoni tat-Tortura msemmija hawn fuq, li stabbiliet il-Kumitat Ewropew dwar il-Prevenzjoni tat-Tortura u Trattament Inuman jew Degradanti, tal-Kunsill ta' l-Ewropa, kif ukoll ir-rapporti ta' l-imsemmi Kumitat,
  - wara li kkunsidra r-Regoli Minimi Standardtan-Nazzjonijiet Uniti dwar it-Trattament tal-Habsin ta' l-1957 u tad-dikjarazzjonijiet u l-prinċipji adottati f'dan ir-rigward mill-Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti,
  - wara li kkunsidra l-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-drittijiet tat-tfal ta' l-20 ta' Novembru 1989,
  - wara li kkunsidra ir-riżoluzzjonijiet u rakkomandazzjonijiet adottati mill-Kumitat tal-Ministri tal-Kunsill ta' l-Ewropa, b' mod partikolari r-Riżoluzzjoni tal-Kunsill ta' l-Ewropa (73)5 dwar ir-Regoli Minimi Standard dwar it-Trattament tal-Habsin, ir-Rakkomandazzjonijiet R(87) 3 u R(2006)2 dwar ir-Regoli Ewropej dwar il-Prigunerija,
  - wara li kkunsidra r-rakkomandazzjonijiet adottati mill-Assemblea Parlamentari tal-Kunsill ta' l-Ewropa u speċjalment ir-Rakkomandazzjoni R (2006) 1747dwar il-holqien ta' Karta Ewropea dwar il-Prigunerija kif ukoll ir-Rakkomandazzjoni R (2000) 1469 dwar l-Ommijiet u t-Trabi fil-Habs,
  - wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tas-26 ta' Mejju 1989 dwar in-nisa u t-tfal fil-habs ⁽¹⁾, ir-riżoluzzjoni tiegħu tat-18 ta' Jannar 1996 dwar il-kundizzjonijiet hżiena tal-priguneri fil-habsijiet ta' l-Unjoni Ewropea ⁽²⁾, ir-riżoluzzjoni tiegħu tas-17 ta' Diċembru 1998 dwar il-kundizzjonijiet tal-habsijiet fl-Unjoni Ewropea: titjib u pieni alternattivi ⁽³⁾ u r-rakkomandazzjoni tiegħu tad-9 ta' Marzu 2004 dwar l-intenzjoni tal-Kunsill dwar id-drittijiet tal-priguneri fl-Unjoni Ewropea ⁽⁴⁾,
  - wara li kkunsidra l-Artikolu 45 tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,
  - wara li kkunsidra r-rapport tal-Kumitat għad-Drittijiet tan-Nisa u l-Ugwaljanza bejn is-Sessi (A6-0033/2008),
- A. billi skond il-konvenzjonijiet internazzjonali u Ewropej ⁽⁵⁾, il-priguneri kollha għandhom ikunu trattati b'rispett lejn id-drittijiet tal-bniedem u l-kundizzjonijiet ta' prigunerija, għandhom ikunu konformi mal-prinċipji tad-dinjità tal-bniedem, mal-prinċipju kontra d-diskriminazzjoni u r-rispett tad-dritt tal-privattezza u l-hajja familjari u għandha ssir evalwazzjoni regolari minn entitajiet indipendenti,
- B. billi l-bżonnijiet u s-sitwazzjonijiet speċifiċi tan-nisa fil-habs għandhom ikunu kkunsidrati fis-sentenzi, fil-liġi kriminali u mill-istituzzjonijiet ta' prigunerija ta' l-Istati Membri,
- C. billi għandhom jiġu introdotti miżuri konkreti u adattati għall-bżonnijiet speċifiċi tan-nisa, b' mod partikolari bl-applikazzjoni ta' pieni alternattivi,

⁽¹⁾ ĠU C 158, 26.6.1989, p. 511.

⁽²⁾ ĠU C 32, 5.2.1996, p. 102.

⁽³⁾ ĠU C 98, 9.4.1999, p. 299.

⁽⁴⁾ ĠU C 102 E, 28.4.2004, p. 154.

⁽⁵⁾ Artikoli 1, 3, 5 u 12 tad-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-ewwel prinċipju fundamentali dwar it-trattament tal-priguneri inklużi mill-Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti fl-Anness tar-riżoluzzjoni tagħha 45/111 ta' l-14 ta' Diċembru 1990.

- D. billi n-nisa tqal fil-habs għandhom ikunu jistgħu jibbenefikaw mill-appoġġ, mill-informazzjoni u mill-elementi essenzjali neċessarji sabiex ma jkunx hemm problemi fit-tqala u l-maternità tagħhom, b' mod partikolari għandu jkollhom dieta bilanċjata, kundizzjonijiet sanitarji tajbin, arja friska, eżerċizzju fiżiku u kura qabel u wara t-twelid,
- E. billi l-prigunieri kollha nisa u rġiel għandhom jibbenefikaw minn aċċess ugwali għall-kura tas-saħħa iżda l-politiki ta' detenzjoni għandhom jagħtu attenzjoni partikolari lill-prevenzjoni, lis-segwitu u lit-trattament kemm fiżiku u kemm mentali ta' problemi ta' saħħa speċifiċi għan-nisa,
- F. billi s-saħħa mentali u fiżika ta' l-omm hija marbuta direttament ma' dik tat-tfal,
- G. billi numru kbir ta' nisa fil-habs li qed ibatu jew li batew mid-dipendenza fuq drogi u sustanzi oħra, jista' jkollhom problemi mentali u problemi fl-imġiba tagħhom, li jirrikjedu wkoll trattament mediku kif ukoll appoġġ soċjali u psikoloġiku xieraq fil-qafas tal-politika penitenzjarja relatata mas-saħħa ġenerali,
- H. billi llum kulhadd jaf li l-biċċa l-kbira tan-nisa fil-habs kienu vittmi ta' atti ta' vjolenza, abbuż sesswali jew trattament hażin fil-kuntest tal-familja tagħhom jew mas-sieheb tagħhom u li jinsabu f'sitwazzjoni ta' dipendenza ekonomika u psikoloġika kbira; billi dawn l-elementi kollha għandhom rabta diretta mal-passat delikat tagħhom u ma' konsegwenzi fiżiċi u psikoloġiċi, bħall-istress wara trawma,
- I. billi l-persunal li jahdem fil-habs jiet għandu jkun imharreġ u sensibilizzat biżżejjed fl-implimentazzjoni ta' l-ugwaljanza bejn in-nisa u l-irġiel u għall-bżonnijiet u ċ-ċirkostanzi speċifiċi tan-nisa fil-habs; billi għandha tinghata attenzjoni partikolari lil dawk li huma l-iktar dgħajfa min-nisa fil-habs, jiġifieri lill-minorenni u lill-persuni b'diżabilità,
- J. billi ż-żamma ta' rabtiet familjari hija strument essenzjali sabiex ikun evitat r-riċidivizmu u għall-integrazzjoni mill-ġdid fis-soċjetà u huwa dritt tal-prigunieri kollha, tat-tfal tagħhom u tal-membri l-oħra tal-familja u li l-eżerċitar ta' dan id-dritt huwa hafna drabi kkumplikat għan-nisa minhabba r-rarità tal-kazijiet u parzjalment ukoll forsi minhabba d-distanza ġeografika taċ-ċentri ta' detenzjoni tan-nisa,
- K. billi l-aħjar interess tat-tfal għandu dejjem ikun ikkunsidrat meta jittiehdu deċiżjonijiet relatati mas-separazzjoni tagħhom jew maż-żamma tagħhom mal-ġenitur fil-habs, billi huwa xieraq li, fil-kazijiet kollha, il-ġenitur l-iehor ikkonċernat ikun jista' jeżerċita l-awtorità parentali tiegħu, u li jiġu stabbiliti proċeduri xierqa għall-preservazzjoni ta' rabtiet effettivi mal-bqija tal-familja oriġinali (ma' l-ahwa, in-nanniet u l-membri l-oħra tal-familja),
- L. billi meta iffirmaw il-Konvenzjoni msemmija dwar id-drittijiet tat-tfal, (kif ukoll skond strumenti internazzjonali oħrajn), l-Istati li huma parti obligaw rwiehhom li jiżguraw li t-tfal kollha minghajr l-ebda forma ta' diskriminazzjoni u indipendentement mill-istatus legali tal-ġenituri tagħhom, igawdu l-benefiċċji kollha msemmija f'din il-konvenzjoni u speċjalment id-dritt għall-kura xierqa tas-saħħa, għall-hin liberu u għall-edukazzjoni u li dan l-obbligu japplika wkoll għat-tfal residenti mal-ġenituri fil-habs,
- M. billi, minbarra r-ripressjoni ta' att illegali, l-irwol ta' l-istituzzjoni penitenzjarja għandu jgħin l-integrazzjoni mill-ġdid soċjali u professjonali, b'kont mehud taas-sitwazzjonijiet ta' esklużjoni soċjali u ta' faqar li spiss jikkarakterizzaw il-passat ta' numru kbir ta' habsin, irġiel u nisa;
- N. Billi numru kbir ta' nisa fil-habs huma, fil-mument tal-prigunerija tagħhom involuti fi proċeduri ġudizzjarji pendenti (proċedura ta' abbandun, ta' ospitalità temporanja jew adożzjoni ta' minorenni, ta' divorzju jew separazzjoni, ta' tkeċċija minn domicilju, eċċ.), proċeduri li jpoġġuhom f'sitwazzjoni ta' vulnerabilità u fi stat permanenti ta' incertezza u stress,

Il-Hamis, 13 ta' Marzu 2008

- O. billi l-habsin hafna drabi jinjoraw ir-riżorsi soċjali li jeżistu u li fhafna każijiet, il-fatt li huma ma jkoll-homx dokumenti amministrattivi relatati mas-sitwazzjoni tagħhom (karta ta' l-identità, karta ta' l-assigurazzjoni soċjali, registru tal-familja eċċ), dokumenti li huma jkunu tilfu jew li jkunu skadewlhom, ixekkilhom fil-prattika milli jeżerċitaw id-drittijiet mogħtija liċ-ċittadini ta' kull Stat Membru,
- P. billi aċċess ugwali għall-habsin irġiel u nisa, għall-impjeg, għat-taħriġ professjonali u għall-hin liberu waqt id-detenzjoni tagħhom huwa fundamentali għall-bilanċ psikoloġiku tagħhom u għall-integrazzjoni mill-ġdid tagħhom fis-soċjetà u fid-dinja tax-xogħol,
- Q. Billi mhux biżżejjed li jkun possibbli għall-habsin, irġiel u nisa, li jingħataw opportunitajiet jkunu kemm ikunu diversi, fil-qasam ta' l-edukazzjoni, tat-taħriġ, ta' l-impjeg, tal-hin liberu, ta' l-intervenzjoni individwali u li hu meħtieġ li jkunu żviluppati programmi supplimentari li jiffaċilitaw l-implikazzjoni tagħhom fil-preparazzjoni u matul il-proċess ta' l-integrazzjoni tagħhom,
- R. billi n-nisa fil-habs għandhom jippruvaw jiksbu mingħajr l-ebda forma ta' diskriminazzjoni impjeg u xogħol volontarju kif ukoll miżuri diversifikati ta' żvilupp personali u ċiviku li jiffaċilitaw l-integrazzjoni mill-ġdid tagħhom meta tiskadilhom is-sentenza tal-habs u għandhom jippruvaw jadattaw għall-esiġenzi tas-suq tax-xogħol,
- S. billi s-suċċess ta' l-integrazzjoni soċjali mill-ġdid tal-habsin, irġiel u nisa, kif ukoll il-prevenzjoni milli jerġghu jwettqu reati ohra, jiddependu fuq il-kwalità tal-kontroll eżerċitat waqt id-detenzjoni tagħhom u speċjalment fuq is-shubijiet stabbiliti ma' intrapriži u entitajiet ta' assistenza soċjali, kif ukoll fuq is-segwitu u l-ghajjnuna soċjoprofessionali offruta wara li jkunu skontaw il-piena,
- T. billi hemm bżonn ovvju ta' informazzjoni u statistika globali, ċara u attwali organizzata skond is-sess,

Kundizzjonijiet ta' detenzjoni

1. Jinkoraġġixxi lill-Istati Membri jinvestu fir-riżorsi adegwati favur il-modernizzazzjoni u l-adattazzjoni ta' l-infrastrutturi ta' detenzjoni tagħhom kif ukoll sabiex jimplimentaw ir-Rakkomandazzjoni R (2006)2 imsemmija mill-Kunsill ta' l-Ewropa bil-ghan li jkun żgurat li l-kundizzjonijiet ta' detenzjoni jirrispettaw id-dinjità tal-bniedem u d-drittijiet fundamentali b'mod partikolari fl-oqsma ta' l-akkomodazzjoni, tas-sahha, ta' l-iġene, ta' l-ikel, tal-ventilazzjoni u tad-dawl;
2. Jerġa' jtnni t-talba tiegħu lill-Kummissjoni u lill-Kunsill bil-ghan ta' l-adozzjoni, fuq il-bażi ta' l-Artikolu 6 tat-Trattat UE, ta' deċiżjoni-qafas dwar l-istandards minimi għall-harsien tad-drittijiet tal-habsin (l-istess kif jirrakkomanda lill-Kunsill ta' l-Ewropa fir-rakkomandazzjoni msemmija R(2006)2) u jistieden lill-Kunsill sabiex ixerred u jippromwovi l-implimentazzjoni tar-regoli ta' detenzjoni tal-Kunsill ta' l-Ewropa bl-iskop ta' armonizzazzjoni ahjar tal-kundizzjonijiet ta' detenzjoni fl-Ewropa, speċjalment il-kunsiderazzjoni tal-bżonnijiet speċjali tan-nisa, kif ukoll l-affirmazzjoni ċara tad-drittijiet u l-obbligi tal-habsin irġiel u nisa;
3. Jistieden lill-Kummissjoni biex tinkludi fir-rapport annwali tagħha dwar id-drittijiet tal-bniedem, evalwazzjoni dwar id-drittijiet fundamentali tal-habsin irġiel u nisa u l-kundizzjonijiet speċjali ta' detenzjoni stabbiliti għan-nisa;
4. Ihegġeġ lill-Istati Membri, lill-pajjiżi kandidati biex jirratifikaw il-Protokoll Mhux Obbligatorju għall-Konvenzjoni dwar il-Prevenzjoni tat-Tortura li tistabbilixxi sistema indipendenti ta' kontroll ta' postijiet ta' detenzjoni u jistieden lill-Kunsill u lill-Kummissjoni biex jippromwovu r-ratifikkazzjoni ta' din il-Konvenzjoni u l-protokoll tagħha fil-qafas tal-politika esterna ta' l-UE;
5. Ifakkar li l-konformità tat-tmexxija taċ-ċentri ta' detenzjoni ma' standards legali nazzjonali u internazzjonali għandha tkun stabbilita minn spezzjonijiet regolari ta' l-awtoritajiet kompetenti;
6. Jistieden lill-Istati Membri biex jadottaw il-miżuri neċessarji sabiex jiżguraw organizzazzjoni tajba fl-istitutazzjonijiet ta' detenzjoni kif ukoll biex jiżguraw is-sigurtà tal-persunal u tal-habsin kollha fil-waqt li jin-temmu s-sitwazzjonijiet ta' vjolenza u abbuż li għalihom huma partikolarment vulnerabbli n-nisa u l-persuni li joriginaw minn minoritajiet etniċi u soċjali;

Il-Hamis, 13 ta' Marzu 2008

7. Jistieden lil kull Stat Membru biex jiffacilita l-aċċess tal-prigunieri nisa għal kampanji ta' prevenzjoni mmirati lejn il-pubbliku b'mod ġenerali, li jittrattaw kwistjonijiet bħas-sejbien bikri tal-kanċer tas-sider u l-kanċer ċervikali, u biex jiżguraw li jkollhom l-istess aċċess għal programmi nazzjonali li jirrigwardjaw l-ippjanar tal-familja;

8. Ifakkar fin-'natura speċifika' tal-habsijiet għan-nisa u jinsisti fuq l-introduzzjoni ta' strutturi ta' sigurtà u ta' integrazzjoni mill-ġdid maħsuba għan-nisa; ifakkar barra minn hekk li għal nisa li ġew abbużati, sfruttati u esklużi, huwa importanti li jkun hemm arrangamenti sabiex jiġu ssetiljati mill-ġdid f'ambjent ta' appoġġ li jkun sensitiv għall-bżonnijiet individwali tagħhom;

9. Jistieden lill-Istati Membri biex jintegraw id-dimensjoni ta' l-ugwaljanza bejn in-nisa u l-irġiel fil-politiki ta' detenzjoni tagħhom u fiċ-ċentri ta' detenzjoni kif ukoll biex jieħdu iżjed kont taċ-ċirkostanzi speċifiċi tan-nisa fil-habs u l-passat hafna drabi trawmatizzanti tagħhom speċjalment permezz ta' holqien ta' kuxjenza u ta' tahrig xieraq tal-persunal mediku u tal-habs u permezz ta' l-edukazzjoni mill-ġdid tal-valuri bażiċi lin-nisa fil-habs;

a) billi tkun inkluża d-dimensjoni tal-ġeneru fil-bażijiet tad-data possibilmment fl-oqsma kollha, bil-għan li l-problemi u l-bżonnijiet tan-nisa jkunu evidenti b'mod ċar;

b) billi f'kull Stat Membru jinholoq kumitat permanenti għall-istudji u għas-sistemi ta' medjazzjoni għall-monitoraġġ effettiv tal-kundizzjonijiet ta' detenzjoni bil-għan li jkunu żvelati u kkoreġuti l-fatturi ta' diskriminazzjoni li jikkonċernaw lin-nisa fil-habs;

c) billi jitqajmu kwistjonijiet dwar in-nisa fil-habs fid-dibattiti lokali, reġjonali u nazzjonali, bil-għan li tkun inkoraġġita l-adozzjoni ta' miżuri pożittivi relatati mar-riżorsi soċjali, mal-kundizzjonijiet ta' l-akkomodatizzjoni, mat-tahrig eċċ.;

d) billi jkollhom predominanza ta' staff nisa u ta' staff mediku nisa fil-postijiet fejn in-nisa jkunu qed jiġu miżmuma.

10. Jistieden lill-Istati Membri biex jiggarantixxu aċċess ugwali u mingħajr diskriminazzjoni lin-nisa għal kull tip ta' servizz tal-kura tas-saħha, servizzi li għandhom ikunu ta' l-istess kwalità bħal dawk mogħtija lill-bqija tal-popolazzjoni bil-għan li jiġu evitati u trattati b'mod effikaċi l-mard speċifiku tan-nisa;

11. Ifakkar fil-bżonn li jittieħdu miżuri favur kunsiderazzjoni aħjar tal-bżonnijiet distinti tan-nisa fil-habs fl-oqsma ta' l-igene kemm fuq livell ta' infrastruttura u kemm fuq livell ta' provvisti neċessarji għall-igene;

12. Jistieden lill-Istati Membri biex fil-habsijiet jadottaw politika ġenerali dwar is-saħha li tidentifika u titratta l-problemi fiżiċi u mentali fil-habsijiet kif ukoll biex jagħtu għajna medika u psikoloġika lill-prigunieri kollha irġiel u nisa li jsofru minndipendenzi, u b' rispett lejn is-speċifitajiet femminili;

13. Jistieden lill-Istati Membri biex jieħdu l-miżuri neċessarji kollha bil-għan li jingħata appoġġ psikoloġiku lin-nisa kollha li jinsabu fil-habs u b'mod partikolari lil dawk li għaddew minn vjolenza jew trattament hażin kif ukoll lin-nisa li jrabbu lil uliedhom wahidhom u lill-minorenni delikwenti, sabiex tingħatalhom protezzjoni aħjar u jitjiebu r-relazzjonijiet familjari u soċjali tagħhom u għalhekk jiżdidulhom iċ-ċansijiet għall-integrazzjoni mill-ġdid tagħhom; jirrakomanda li l-persunal tal-habsijiet jkun mharreġ u sensibilizzat dwar id-dgħufija partikolari ta' dawn il-habsin;

14. Jirrakomanda li d-detenzjoni tan-nisa tqal u n-nisa li jkollhom tfal zgħar magħhom jirrikorru għaliha bħala l-aħjar soluzzjoni u li f'dawn il-każijiet estremi, huma jstgħu jiksbu ċella ikbar, possibilmment ċella individwali u għandha tingħatalhom attenzjoni partikolari, speċjalment fil-qasam ta' l-ikel u l-igene; jikkunsidra barra minn hekk, li n-nisa tqal għandhom ikunu jstgħu jibbenefikaw minn trattamenti ta' segwitu kemm qabel u kemm wara t-twelid kif ukoll minn korsijiet edukattivi dwar it-trobbija tat-tfal li jkunu ta' kwalità ekwivalenti bħal dawk offruti barra l-istituzzjoni ta' detenzjoni;

Il-Hamis, 13 ta' Marzu 2008

15. Jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li meta l-hlas fil-habs ikun wiehed normali, it-tarbija generalment tittiehed minghand omma bejn l-24 u t-72 siegħa wara t-twelid, u jitlob lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri l-oħra biex jikkunsidraw soluzzjonijiet oħrajn;
16. Jenfasizza l-bżonn li s-sistema ġudizzjarja tiżgura rispezz lejn id-drittijiet tat-tfal meta jkunu qed jiġu kkunsidrati kwistjonijiet marbutin mad-detenzjoni ta' l-omm;
17. Jistieden lill-Istati Membri biex jirrispettaw b'mod shiħ l-iżvilupp ta' l-orjentazzjoni sesswali u tad-diversi forom ta' ħajja familjari, sakemm dawn ikunu konformi mal-liġi;
18. Jenfasizza l-hteġa li tispicċa d-detenzjoni ta' bniet u subien li jkollhom 18-il sena jew anqas f'habsijiet għall-adulti;

Żamma ta' rabtiet familjari u relazzjonijiet soċjali

19. Jirrakkomanda li l-pieni alternattivi għall-primunerija għandhom jingħataw preferenza, b'mod partikolari għall-ommijiet waqt li jkunu qed jiskontaw is-sentenza u meta r-riskji għas-sigurtà pubblika jkunu żgħar minhabba li l-primunerija tagħhom tista' tid-disturba serjament il-ħajja familjari speċjalment meta l-ommijiet ikunu kapijiet ta' familji, ġenituri wahidhom jew ikollhom tfal minorenni; ifakkar li l-awtoritajiet ġudizzjarji għandhom jikkunsidraw dawn l-elementi meta jagħzlu x'piena se jagħtu b'mod partikolari fl-aħjar interess tat-tfal tal-ġenitur li jkun qed jiġi akkużat; jirrakkomanda, bl-istess mod, li tkun ikkunsidrata l-possibilità li l-habsin irġiel li jkollhom ir-responsabilità tat-tfal minorenni jew li jkollhom responsabilitajiet familjari oħrajn, ikunu jistgħu jibbenefikaw minn miżuri simili bhal dawk stabbiliti għall-ommijiet habsin;
20. Jenfasizza li r-riperkussjonijiet ta' l-iżolament u l-istress fuq is-saħħa tan-nisa tqal fil-habs jista' jkollhom min-naha tagħhom konsegwenzi li jagħmlu ħafna ħsara lit-tfal u għalhekk wiehed għandu jikkunsidra serjament id-deċiżjoni li jinżammu f'detenzjoni;
21. Jinsisti barra minn hekk dwar il-bżonn li l-amministrazzjoni ġudizzjarja tkun infurmata dwar l-eżistenza tat-tfal qabel ma tittiehed deċiżjoni dwar detenzjoni preventiva, jew fil-mument meta tingħata s-sentenza u li jkun żgurat li jkunu ttiehdu miżuri għall-preservazzjoni ta' l-integralità tad-drittijiet tagħhom;
22. Jistieden lill-Istati Membri biex iżidu n-numru ta' ċentri ta' detenzjoni għan-nisa u biex iqassmuhom aħjar fuq it-territorji tagħhom b'mod li jkun aktar faċli għan-nisa fil-habs li jzommu r-rabtiet familjari u l-ħbiberji u li jippartecipaw f'servizzi reliġjużi;
23. Jirrakkomanda lill-Istati Membri biex jinkoraġġixxu lill-istituzzjonijiet ta' detenzjoni jadottaw regoli inqas horox fl-oqsma tal-modalità, tal-frekwenza, tad-dewmien u ta' l-iskeda taż-żjarat li għandhom ikunu jistgħu jagħmlu l-membri tal-familja, il-ħbieb u persuni terzi;
24. Jistieden lill-Istati Membri biex jiffacilitaw il-kuntatt fil-familja u b'mod partikolari bejn il-ġenituri fil-habs u uliedhom sakemm dan mhux kontra l-interess tat-tfal permezz ta' l-implimentazzjoni ta' strutturi ta' ospitalità billi l-ambjent ikun differenti minn dak f'habsijiet normali u billi jippermettu li jagħmlu attivitajiet flimkien u jkollhom kuntatt affettiv xieraq;
25. Ihegġeġ li l-Istati Membri biex jikkonformaw ma' l-obbligi internazzjonali tagħhom fil-waqt li jiżguraw l-ugwaljanza tad-drittijiet u tat-trattament tat-tfal li jgħixu mal-ġenitur tagħhom fil-habs kif ukoll biex johlqu kundizzjonijiet ta' għejxien adattati għall-bżonnijiet tagħhom f'ċentri totalment indipendenti u kemm jista' jkun 'il bogħod mill-ambjent normali tal-habs, kundizzjonijiet li jippermettulhom li jintegraw is-sistemi ta' kura tat-tfal jew ta' istituzzjonijiet edukattivi klassiċi u li jipprovduhom arrangamenti flessibbli u ġenerużi ta' ħarġiet fil-kumpanija tal-familja jew ta' persunal mill-assocjazzjonijiet għall-protezzjoni tat-tfal, ħarġiet li jippermettulhom żvilupp fiżiku, mentali, morali u soċjali tajjeb fil-waqt li jużaw infrastrutturi adattati kif ukoll li jibbenefikaw minn staff kwalifikat li jista' jgħin lin-nisa fil-habs fir-responsabilitajiet ta' l-edukazzjoni u tat-trobbija tagħhom; jirrakkomanda wkoll, fil-każ li jkun hemm tfal minorenni fil-habs, li jkun iffacilitat l-eżerċitar ta' l-awtorità tal-ġenituri mill-ġenitur l-ieħor ikkonċernat;

26. Jinnota b'dispijaċir li numru kbir ta' nisa fil-habs huma ġenituri wehidhom u li huma jitilfu l-kuntatt mat-tfal tgahhom, xi drabi b'mod permanenti; jitlob lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri biex jiddefinixxu u jimplimentaw politiki alternattivi bil-ghan li tkun evitata separazzjoni totali;

27. Jistieden immedjatament lill-Istati Membri biex jipprovdu lill-habsin kollha b'ghajnuna legali b'xejn dwar kwistjonijiet ta' prigunerija u meta l-ghajnuna legali tkun relatata man-nisa fil-habs, din ghandha tkun ghajnuna legali speċjalizzata fid-drittijiet tal-familja, sabiex ikunu jistgħu jinghataw risposti għall-kwistjonijiet marbuta ma' fostering, ma' l-adozzjoni, mas-separazzjoni, mal-vjolenzi sesswali, eċċ.;

28. Jirrakkomanda t-tnidija ta' kampanji ta' informazzjoni u linji gwida dwar is-servizzi soċjali provduti mill-Komunità u l-proċeduri ta' aġġornament tad-dokumenti amministrattivi relatati mas-sitwazzjoni personali, familjari u soċjali tagħhom, sabiex in-nisa fil-habs ikunu jistgħu jeżerċitaw b'mod shiħ id-drittijiet tagħhom ta' cittadini;

29. Jistieden lill-Istati Membri biex jimplimentaw miżuri addizzjonali psikosoċjali bil-ghan li tkun preparata ahjar is-separazzjoni tal-habsin nisa mit-tfal tagħhom, u biex jitnaqqas l-impatt negattiv ta' din is-sitwazzjoni;

L-integrazzjoni soċjali u professjonali mill-ġdid

30. Jirrakkomanda lill-Istati Membri biex jadottaw il-miżuri neċessarji bil-ghan li joffru lill-habsin kollha irġiel u nisa, il-possibilità ta' impjeg li jippermetti żvilupp personali, bi hlas xieraq u diversifikat, eżenti minn kull forma ta' segregazzjoni bbażata fuq sess u kull forma ohra ta' diskriminazzjoni, kif ukoll biex jimplimentaw, għal dan il-ghan, shubijiet ma' intrapriži privati;

31. Jitlob lill-Istati Membri biex jinvestu friżorsi fost affarijiet ohra permezz ta' l-użu ta' strumenti finanzjarji komunitarji relatati ma' l-impjeg u ma' l-integrazzjoni soċjali bhall-Fond Soċjali Ewropew u l-programm PROGRESS, għall-iżvilupp, fil-kuntest tal-habsijiet, ta' programmi favur il-litteriżmu, ta' edukazzjoni għal tul il-hajja u ta' taħriġ professjonali adattati għall-esiġenzi tas-suq tax-xogħol li jistgħu jwasslu għal kisba ta' ċertifikat;

32. Jenfasizza li dawn il-programmi għandhom jinkludu korsijiet tal-lingwi, inkluż taħriġ fil-lingwa nazżjonali (jew għall-inqas f'wahda mil-lingwi nazżjonali) għall-habsin barranin, irġiel u nisa, taħriġ fl-informatika kif ukoll taħriġ dwar imġiba soċjali u professjonali;

33. Jenfasizza l-irwol primordjali ta' organizzazzjonijiet mhux tal-gvern fil-qasam ta' l-integrazzjoni mill-ġdid soċjali u professjonali tal-habsin, u b'mod partikolari tan-nisa, u għalhekk jistieden lill-Istati Membri biex jinkoraġġixxu l-iżvilupp ta' attivitajiet ta' dawn l-organizzazzjonijiet fl-ambitu tal-habsijiet, speċjalment permezz ta' żieda fir-riżorsi mogħtija lilhom, permezz ta' kundizzjonijiet ta' aċċess mhux riġidi għall-membri tagħhom fil-habsijiet u permezz ta' holqien ta' kuxjenza ikbar fost l-persunal tal-habsijiet dwar il-bżonn li jkun hemm kollaborazzjoni tajba mal-habsin;

34. Jikkunsidra li, skond kemm ikun kbir ir-riskju għas-sigurtà pubblika u skond il-gravità tal-piena, l-applikazzjoni ikbar ta' sistemi ta' semi-libertà li jippermettu lill-prigunieri, irġiel u nisa, li jaħdmu u li jsegwu taħriġ professjonali barra l-bini tal-habs, tista' tiffaċilita l-integrazzjoni mill-ġdid soċjali u professjonali tagħhom;

35. Jenfasizza li l-kundizzjonijiet ta' impjeg tal-habsin, irġiel u nisa, u b'mod partikolari dawk tan-nisa tqal jew li waslu biex iwelldu, għandhom ikunu konformi mal-leġiżlazzjoni nazżjonali u Komunitarja u dawn il-kundizzjonijiet għandhom ikunu kontrollati regolament mill-awtoritajiet kompetenti;

36. Jenfasizza l-bżonn li jkun inkoraġġit l-involvement tal-habsin irġiel u nisa fi programmi mmirati lejn żvilupp professjonali u integrazzjoni mill-ġdid soċjali speċjalment permezz ta' rapport personali u billi jiġi assigurat li dawn l-isforzi jiġu evalwati kull sena;

37. Jikkunsidra bħala prijorità l-implimentazzjoni f'kull ċentru ta' detenzjoni, ta' programm ta' akkumpanjament u ta' appoġġ individwali, aċċessibbli għall-habsin kollha irġiel u nisa, fuq bażi voluntarja, għad-definizzjoni, l-implimentazzjoni u għas-suċċess tal-proġetti tagħhom ta' żvilupp personali u ta' integrazzjoni soċjali, li huma jistgħu jsegwu meta jhorġu mill-habs;

Il-Hamis, 13 ta' Marzu 2008

38. Ifakkar fil-bżonn li matul il-perjodu ta' priġunerija u wara, jiġu implimentati miżuri ta' għajnuna soċjali maħsubin biex jippreparaw u jassistu l-habsin fl-integrazzjoni mill-ġdid tagħhom u speċjalment fit-tfitt-xija tagħhom għal akkomodazzjoni u għal impjeg bil-ghan li jkunu evitati sitwazzjonijiet ta' esklużjoni soċjali utar-reċidivizmu;

39. Jenfasizza l-importanza taż-żamma u l-promozzjoni tal-kuntatti tal-habsin, irġiel u nisa, mad-dinja ta' barra, speċjalment permezz ta' l-aċċess tagħhom għal mezzi tal-media permezz tal-kitba u mezzi oħra, kif ukoll il-komunikazzjoni tagħhom ma' entitajiet ta' assistenza soċjali, ma' NGOs u ma' assoċjazzjonijiet kulturali, artistici jew entitajiet oħrajn approvati mill-awtoritajiet tal-habs;

40. Ifakkar li l-aċċess regolari tal-habsin kollha għal attivitajiet sportivi u ta' rekreazzjoni, kif ukoll għal possibiltajiet edukattivi artistici u kulturali, huwa fundamentali għaž-żamma tal-bilanċ psikologiku tagħhom u sabiex ikunu ffaċilitati l-possibiltajiet ta' integrazzjoni soċjali mill-ġdid;

41. Jistieden lill-Kummissjoni biex tagħti attenzjoni partikolari lill-popolazzjoni tal-habsijiet fil-kuntest tal-programm ta' azzjoni tagħha tal-ġlieda kontra l-esklużjoni soċjali;

42. Jirrakkomanda lill-Istati Membri biex jagħtu attenzjoni speċifika lill-habsin, irġiel u nisa, ta' nazżjonali barranija, speċjalment fil-livell ta' differenzi lingwistiċi u kulturali, biex jiffaċilitaw iż-żamma ta' kuntatti mal-persuni viċin tagħhom u biex ikunu jistgħu jidhlu f'kuntatt ma' l-ambaxxati tagħhom u li jkollhom aċċess għar-riżorsi u għall-programmi ta' detenzjoni kif ukoll għal informazzjoni li huma jistgħu jifhemu; huwa jirrakkomanda ukoll li għandhom jikkunsidraw iċ-ċirkostanzi speċifiċi tan-nisa barranin fil-programmi ta' l-attivitajiet tal-habs, biex iharrġu lill-agenti tal-habs biex jahdmu f'kuntest multikulturali, kemm fil-habsijiet kif ukoll barra u biex jintroduċu servizzi ta' medjazzjoni kemm fil-habsijiet kif ukoll barra;

43. Jistieden lill-Istati Membri, fil-kuntest ta' l-iffaċilitar ta' l-integrazzjoni mill-ġdid soċjali u professjonali, biex jikkunsidraw il-miżuri neċessarji kollha bil-ghan li fil-leġiżlazzjonijiet nazżjonali tagħhom jintegraw standards li jiffaċilitaw ir-reklutaġġ professjonali ta' l-ex habsin, u b'mod partikolari tan-nisa li jrabbu t-tfal wehidhom u tal-minorenni delinkwenti, f'dak li jirrigwarda s-settur professjonali kemm pubbliku u kemm privat;

44. Ihegġeġ lill-Istati Membri biex jagħmlu skambju ta' informazzjoni u ta' prattika tajba dwar il-kundizzjonijiet ta' detenzjoni, b'mod partikolari dawk tan-nisa, kif ukoll fl-oqsma ta' l-effikaċità ta' miżuri ta' tahrig professjonali u ta' integrazzjoni soċjali mill-ġdid; jikkunsidra li huwa importanti f'dan il-kuntest li tkun inkoraġġita u ffinanzjata l-partecipazzjoni ta' l-awtoritajiet u tal-persuni involuti direttament fil-holqien ta' programmi ġodda u ta' prattiki tajbin kif ukoll f'kongressi u dibattiti nazżjonali u internazzjonali, bhala elementi ta' motivazzjoni u bhala element li jiġġenera enerġiji pożittivi;

45. Jistieden lill-Kummissjoni, biex flimkien ma' l-Istati Membri tinkoraġġixxi r-riċerka dwar l-ambjent tal-habsijiet, riċerka bbażata fuq id-dimensjoni tal-ġeneru u fuq il-finanzjament ta' studji dwar il-kawzi tal-kriminalità, il-kuntest li fih isseħħ l-imġieba kriminali u kif ukoll dwar l-effikaċità tal-pieni bil-ghan li jkun possibbli titjib fil-partecipazzjoni tal-habsin, irġiel u nisa, fil-hajja soċjali, familjari u professjonali;

*

* *

46. Jitlob lill-President tiegħu biex jgħaddi din ir-riżoluzzjoni lill-Kunsill u lill-Kummissjoni, kif ukoll lill-parlamenti u lill-gvernijiet ta' l-Istati Membri, tal-pajjiżi ta' adefżjoni u tal-pajjiżi kandidati.